

Oponentský posudek na diplomovou práci

bc. Matúše Jalovičiara

Être marginalisé au Maroc – la représentation de l'altérité, des tabous sexuels et de la corporalité dans l'œuvre d'Abdellah Taïa

Ústav románských studií FF UK, 2022

Vedoucí diplomové práce: doc. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.

Oponent diplomové práce: Závěš Šuman, Ph.D.

Matúš Jalovičiar se ve své diplomové práci zabývá vybranými romány marockého francouzsky píšícího spisovatele Abdellaha Taïe (nar. 1973). Romanopisec vydává své knihy v prestižním pařížském nakladatelství Seuil a patří beze sporu mezi nejvýznamnější představitele současné francouzsky psané gay/queer literatury, která má ve Francii, jak známo, dlouhou a nepřetržitou tradici sahající, často ovšem v dekadentně stylizovaných subverzích a provokacích, až do 19. století. Taïovo poetické traktování mnohdy surové látky něčím připomíná Jeana Geneta, na rozdíl od něho však u Taïe nenacházíme exaltovanou oslavu marginalizovaných a vyděděných, daleko spíš jsme svědky sice velmi intimní, avšak stroze psané a laděné konfese, která má ovšem politický a náboženský přesah, daný autorovým původem, jeho identitou, sexuální orientací a v neposlední řadě i pevnou a silnou vírou.

Jalovičiarova analytická práce s textem je příkladná. Na stech stranách se mu podařilo podat plastický portrét Taïova románového světa, vystihnout jeho periodicky se vracející témata, pojmenovat hlavní osy, kolem kterých se v dostředivé síle točí jeho imaginace i traumata. Autor navíc seznamuje čtenáře s postoji dnešní marocké společnosti k sexu, homosexualitě, víře – a právě v tomto nasvícení, které diplomant výrazně akcentuje, se Taïova literární tvorba jeví jako nehalasná, avšak o to působivější obžaloba všude (a v Maroku zvláště) panující přetvářky a licoměrnosti.

Jelikož nemám k obsahu ani zpracování žádné vskutku závažné námitky, upozorním jen na několik problematických bodů, které by bylo podle mého soudu dobré lépe promyslet. A doplním i pár otázek, které mi při čtení Vašeho textu vytanuly na mysl.

Na ss. 24-26 se letmo dotýkáte vymezení autofikce, *passus* je vzhledem k autobiografičnosti Taïových děl zcela na místě. Ale z Lejeunovy definice, kterou uvádíte na s. 25, každopádně jednoznačně nevyplývá, že by autor vytvářel nějakou novou, dosud neexistující (a tedy čistě fikční) identitu. Naopak klade důraz (jak správně uvádíte) jen na zvýšenou míru introspekce, kterou psaní o sobě zákonitě předpokládá a vyžaduje.

V kapitole 2.2. píšete, že psaní o sobě v první osobě je v islámském světě tabu. Uvádíte příklady z děl jiných autorů (Kacimi) a teoretiků. Reflektuje Taïa nějak tuto skutečnost? Sehrála roli v jeho rozhodnutí psát francouzsky? A jak se to slučuje s jeho politickým aktivismem? Je jeho hlas v Maroku slyšet? Jaká je jeho pozice? Je vskutku stále někde na okraji? Nebo se mu podařilo toto vyčlenění narušit?

s. 32: Redukovat celé křesťanství na jednu unifikovanou a závaznou doktrínu se mi jeví jako nechtěný argumentační zkrat.

s. 43: Je mi sympatické, že jsou Vám analyzované texty blízké, že s nimi vnitřně souzníte, ale akademický jazyk vyžaduje přece jen určitý odstup, menší míru subjektivního hodnocení/vyladění (např. na s. 43).

s. 53: Z Vašeho komentáře se zdá, že Vám text vsugeroval, že je popisovaná situace skutečná... jako byste pominul hypotetické *jako kdyby* (comme si...).

s. 57: Skupinová masturbace, již Taïa zachycuje, se odehrává (jak sám uvádíte) na veřejných záchodcích ve Švýcarsku, nikoliv v Maroku. Nemůže být tedy důsledkem ostrakizace homosexuality v domovské zemi.

s. 48, 66: Sklon k parafrázi citovaného textu.

s. 79: I Balzac se už zajímal o frenologii (před ním i jiní), uvedená souvislost (antagonismus) jako jedinečný rys Taïovy románové poetiky tedy není zcela na místě.

Další dílčí postřehy a drobné korektury jsem vyznačil tužkou v tištěné verzi a rád Vám je poskytnu. Sluší se však jedním dechem dodat, že vysoce oceňuji Vaši vynikající a takměř bezchybnou francouzštinu.

Závěrem s potěšením konstatuji, že jste napsal podnětný, skvěle strukturovaný a v českém kontextu jedinečný text na aktuální a pro mnohé věru palčivé téma, a navrhuji hodnocení **výborně**.

Praha 30 srpna 2022

Záviš Šuman, Ph.D.

oponent